

Kwaliteitsmodel Toetsvragen voor het HBO en WO in Nederland

1. Scope, doel en doelgroep van het kwaliteitsmodel

Dit kwaliteitsmodel is opgesteld t.b.v. het delen van toetsvragen binnen het vakgebied informatievaardigheden. Het wordt gebruikt voor het beoordelen van bestaande toetsvragen van de Nederlandse hogescholen en universiteiten. In de toekomst zal het ook gebruikt worden ten behoeve van nog te ontwikkelen toetsvragen. Met toetsvragen wordt bedoeld gesloten toetsvragen, welke automatisch na te kijken zijn.

Onder de doelgroep vallen informatievaardigheidsdocenten, te weten informatiespecialisten die onderwijs verzorgen, en vakdocenten die aspecten van Information Literacy meenemen in hun onderwijs.

Verantwoordelijk team

Werkgroep Information Literacy (SHB/UKB), Project Delen Toetsvragen

2. Literatuur

Voor het opstellen van het kwaliteitsmodel heeft het team kennis genomen van een aantal publicaties op het gebied van criteria voor toetsvragen en het opstellen van toetsvragen. Daarnaast is gebruik gemaakt van het kwaliteitsmodel Open Delen en de Taxonomie Information Literacy.

3. Inleiding

In dit kwaliteitsmodel wordt onder gesloten toetsvragen het volgende verstaan:

Bij een gesloten vraag is het antwoord exact vast te leggen, omdat je dit formuleert bij het opstellen van de vraag. Het zijn vragen waarbij studenten een keuze uit diverse antwoordmogelijkheden moeten maken. Gesloten toetsvragen komen in verschillende vormen voor (Hogeschool Utrecht, 2017) :

- De meerkeuzevraag. Je stelt een vraag (stam) en de student moet uit een aantal alternatieven het juiste antwoord kiezen. Het correcte antwoord noem je de sleutel en de overige alternatieven de afleiders (Biemond, Bos, Soeting, Sugito & Uil-Hoogerwaard, 2015).
- De een-uit-meervraag (varianten zijn juist/onjuist en ja/nee vragen). De meest bekende variant bestaat uit een stelling waarvan studenten moeten aangeven of deze juist of onjuist is (Van Berkel & Bax, 2017). Een voorbeeld hiervan is de vraag “De opleiding Sociaal Juridische Dienstverlening is

onderdeel van de faculteit Maatschappij en Recht”. Als er meer context wordt weergegeven dan omvat de context de stam. De student hoeft de stam dan niet op juistheid te beoordelen. De vragen die dan volgen hebben betrekking op dezelfde stam.

- Matching vragen. Deze vraag biedt de mogelijkheid om de student informatie aan elkaar te laten koppelen. Hierdoor kan dus makkelijk meer informatie in één toetsvraag toetsen. Feitelijk is zo’n vraag een combinatie van een-uit-meer- en meer-uit-meervragen.
- De meer-uit-meervraag . Hierbij zijn meerdere antwoorden goed zijn. De student kan dit zien aan de vorm van de selectievakjes voor de alternatieven. Verstandig is te vermelden, dat meer antwoorden goed (kunnen) zijn. Voordeel van dit soort vragen, is dat je een vraag efficiënter kunt formuleren.
- Rangschikvraag. de student moet een volgorde aanbrengen in de alternatieven. Belangrijk is in welke volgorde de alternatieven moeten staan.
- Fill-in-the-blank vragen: dit zijn vragen waarbij een deel in een zin is weggelaten en de student moet dit aanvullen. Er is altijd maar 1 antwoord goed. Variant is : keuze uit lijst met mogelijke antwoorden, waardoor het een matching vraag wordt. Als er meerkeuze opties aangegeven worden, wordt het weer een multiple-choice vraag.

Gesloten vragen zijn in het bijzonder geschikt om de lagere cognitieve vaardigheden (Onthouden Begrijpen Toepassen -> taxonomie van Bloom) te toetsen. (Hogeschool Utrecht, 2017). Hiermee kun je:

- Vaststellen of studenten beroepsgerichte en vakgerichte kennis bezitten.
- Vaststellen of studenten feitenkennis begrijpen en deze kunnen toepassen.

(Meer informatie over het maken van toetsvragen is te vinden in de aanvullende bronnenlijst).

		Criteria
1. Vakinhoud	Eisen (Must have)	1.1 De toetsvraag heeft een koppeling met de Taxonomie IV en is daardoor passend binnen het ACRL Framework Information Literacy en/of The SCONUL Seven Pillars of Information Literacy (of breder RDF)
		1.2 De toetsvraag is voldoende actueel: juiste, kloppende informatie.
	Pluspunten (Nice to have)	1.3 Differentiatie in niveaus (3 niveaus: beginner, gevorderd en expert)
		1.4 Differentiatie in type vragen: vaardigheids- versus kennisvragen
		1.5 Toetsvraag past bij Indeling volgens taxonomie van Bloom (onthouden – begrijpen – toepassen)
2. Didactiek	Eisen (Must have)	2.1 De toetsvraag is geschikt voor toepassing binnen HBO en/of WO.
		2.2 bij de toetsvraag is het leerdoel duidelijk
		2.3 Bij de toetsvraag is er één goed antwoord (dwz dat er meerdere antwoorden goed zijn, maar dan is er nog steeds 1x “meerdere antwoorden” goed)
	Pluspunt n (Nice to have)	2.4 Aangegeven is binnen welke context de toetsvraag gebruikt kan worden, Bijv. online cursus, workshop
		2.5 De toetsvraag sluit aan bij de interesses/belevingswereld van de studenten, bijv. casussen en voorbeelden aangepast aan vakgebied.

3. Presentatie / Taal		2.5 bij de toetsvraag is feedback aanwezig voor student
		2.6 alternatieven staan in alfabetische volgorde
		2.7 Alternatieven zijn kort en gelijkwaardig
	Eisen (Must have)	3.1 De vraag is in het Nederlands of Engels gesteld.
		3.2 Er zijn geen spelfouten, grammaticale fouten of fouten in punctuatie in de toetsvraag.
		3.3 de toetsvraag voldoet aan de vastgestelde richtlijnen voor leesbaarheid (zwarte letters op witte achtergrond) en minimale resolutie (voor afbeeldingen)
		3.4 De vraag is positief geformuleerd
		3.5 De formulering is ondubbelzinnig, helder, in korte zinnen
		3.6 Het materiaal bevat geen dode of interne links
		3.7 Er is geen inbreuk op auteursrechten gedaan; er is gecontroleerd dat het materiaal geen elementen bevat waar copyright op rust.
	Pluspunten (Nice to have)	3.8 Zowel Nederlandse als Engelse versie van de toetsvraag is beschikbaar
		3.9 De toetsvraag is geschikt voor mensen met een (visuele) beperking (ondertiteling en/of voice-over aanwezig).
		3.9 Het gebruik van plaatjes, grafieken et cetera is functioneel

4. Conform standaarden	Eisen (Must have)	4.1 de volgende basis metadata zijn aanwezig (NL-LOM 1.2 / IEEE-LOM): - taal, (NL-LOM 1.3) - trefwoord, (NL-LOM 1.5) - versie [datum van aanpassing/controle] (NL-LOM 2.1) - pad Taxonomie Information Literacy (NL-LOM 9.2.2) - aanleverende instelling/auteur/contactpersoon (NL-LOM 2.3) - rechten [licenties zie punt 3.7], (NL-LOM 6.2)
	Pluspunten (Nice to have)	4.2 Er is aanvullende metadata aanwezig: - onderwijsniveau of moeilijkheidsniveau (zie 1.3) (NL-LOM 5.7) - kennis of vaardigheidsvraag (zie 1.4) - indeling volgens Bloom (zie 1.5) - aggregatieniveau/relatie [zie 3.9]

Bronnenlijst

Centrum voor Onderwijs en Leren (z.d.). *Handout 2C controleren van de kwaliteit van vragen*. Utrecht : Universiteit Utrecht.

Hanze Hogeschool (z.d.). *Checklist gesloten vragen*. Groningen : Hanze Hogeschool.

Hogeschool Utrecht (2017). *Toetsing : gesloten vragen*. Geraadpleegd op 30 maart 2020, van <https://husite.nl/toetsing/toetsvormengesloten-vragen/>

Nesbit, J., Li, J., & Leacock, T. (2005). Web-Based Tools for Collaborative Evaluation of Learning Resources. *Systematics, Cybernetics and Informatics*, 3(5), 102-112. Geraadpleegd op 14 januari 2020, van <http://www.iijsci.org/journal/sci/FullText.asp?var=&id=P843017>

Van Berkel H., & Bax A. (2014). Toetsen met gesloten vragen. In: Van Berkel H., Bax A., & Joosten-ten Brinke D. (eds) *Toetsen in het hoger onderwijs. Docentenreeks*. Houten : Bohn Stafleu van Loghum. pp.131-144.